

Bio izaugsme – cilvēka un planētas veselībai

Nozares vīzija 2030. gadam paredz, ka bioloģiskie produkti
būs uz katras mājsaimniecības galda.

Septembra beigās Spānijas pil-
sētā Kordovā norisinājās 17. Ei-
ropas Bioloģiskās lauksaimnie-
cības kongress, ko organizēja
bioloģiskās lauksaimniecības
jumta organizācija *IFOAM Organics Europe*
sadarbībā ar Spānijas bioloģiskās lauksaim-
niecības organizāciju *Ecovalia*.
Šajā rakstā vēlos dalīties ar būtiskākajiem
secinājumiem, kas izskanēja kongresā, mu-
dinot apdomāt, kā mēs katrs ar savu ieguldī-
jumu, kaut nelielu, varam veicināt bioloģis-
kās lauksaimniecības attīstību.

PLATĪBAS UN PATĒRIŅŠ

Bioloģiskā lauksaimniecība ir ne tikai ra-
žošanas metode, bet reizē arī Zaļā kursa
centrālā ass un politisks instruments, kas

var palīdzēt virzīt kopējo lauksaimniecības
politiku (KLP) ilgtspējas virzienā. KLP kļu-
vusi ļoti komplicēta – gan lauksaimniekiem,
gan iestādēm – un turklāt arī pretrunīga.
Savukārt bioloģiskā lauksaimniecība sniedz
skaidru darbību ietvaru.

Lauksaimniecības eksperts no Itālijas Ra-
faels Dzanoli (*Raffaele Zanolì*) prezentēja
iespējamos scenārijus, kā varētu attīstīties
bio nozare ES turpmākajos septiņos gados.
Viņaprāt, līdzās mērķim palielināt bioloģis-
kās lauksaimniecības zemes platību līdz
25% ES jāizvirza apņemšanās stimulēt arī
bioloģiskās pārtikas patēriņu. Viņš uzsvē-
ra, ka, tiecoties uz šo mērķu sasniegšanu,
nedrīkst mīkstināt vai degradēt bioloģiskās
lauksaimniecības principus. Pēc R. Dzanoli
domām, par sliktu nāk arī pārtikas marķēju-

mu sadrumstalošana, jo pastāv dažādas pre-
ču zīmes, kas mulsina sabiedrību. Tikmēr
ekolapiņas vēstījums ir nepārprotams un
garantē konkrētas darbības, ko ievēro ražo-
tājs. Piemēram, nav nepieciešams izstrādāt
jaunu marķējumu dzīvnieku labturībai, ja
ekolapiņa jau ietver prasību ievērot paaug-
stinātu labturību dzīvniekiem. Arī Latvijā
novērojams, ka patērētāji nezināšanas dēļ
vietējo produktu pielīdzina bioloģiskajai
pārtikai.

Zaļais publiskais iepirkums var kalpot kā
instruments pieprasījuma pēc bio pro-
duktiem veicināšanai. Tomēr, kā izskanēja
kongresā, nereti tikai lielas kompānijas var
izpildīt iepirkumu nosacījumus, turklāt bio-
lōģiskie produkti tiek iepirkti no visas pa-
saules.

PIEMĒRI – EKOCIEMATI, BIOREĢIONI

Lai veicinātu vietējo bio produktu iekļaušanu publiskajā ēdināšanā, Francijā izveidota platforma ar informāciju par vietējo bioloģisko produktu pieejamību (*territoirebioengage.fr*).

Arī Andalūzijas reģionā Spānijā pašvaldība veicina bioloģisko produktu noietu. Skolu ēdināšanā Andalūzijā obligāti iekļauti bioloģiskie produkti. Tādejādi publiskie līdzekļi tiek izmantoti, lai iegādātos veselīgu un ilgtspējīgu pārtiku, kas var palīdzēt samazināt gan siltumnīcefekta gāzu emisijas, gan ar sabiedrības veselības aprūpi saistītās izmaksas, vienlaikus veicinot vietējo kopienu labklājību.

Labs reģionālās apgādes piemērs ir ekociemats *Ökodorf Brodovin* Vācijā, kur ražo biodinamiskās lauksaimniecības produktus un tos dažādos kanālos realizē vietējiem iedzīvotājiem.

Šveices bioloģiskais tirgus saskaras ar tādām izaicinājumiem kā mērķtiecīga politikā atbalsta trūkums nozarei, kā arī pārtikas cenu pieaugums un liela cenu plaisa starp konvencionālajiem un bio produktiem. Tāpat ekstrēmu laikapstākļu pastiprināšanās ražošanu padara sarežģītāku un vairo riskus. Šveices galvenā bioloģiskās lauksaimniecības organizācija *Bio Suisse* izstrādājusi komunikācijas stratēģiju, kas ietver komunikācijas uzlabošanu ar patērētājiem, godīgas tirdzniecības attiecību veicināšanu, tiešo mārketingu no lauksaimnieka patērētājam u.c. pasākumus.

Savukārt Portugāle lepojas ar *Idaņas-Novas (Idanha-a-Nova)* bioreģionu, pirmo valsti. Tas šogad atzīts par labāko ES un ieguvis *Organic Awards* balvu. Bioreģionā ir lielākais bio platību īpatsvars Portugālē, vietējā pašvaldība cenšas stiprināt īsās piegādes ķēdes un palielināt bioloģisko produktu klāstu. Bioreģiona darbības pamatā ir visu reģionā iesaistīto partneru sinerģija.

NO BĒRNU IZGLĪTOŠANAS LĪDZ PVN MAZINĀŠANAI

Padarīt bio produkciju pieejamāku ir izaicinājums, jo patērētāji dod priekšroku zemākajai cenai. Pārtikas cenas nosaka brīvais tirgus un konkurence, tomēr KLP var veici-

nāt bioloģisko ražošanu, vairāk uzmanības pievēršot patērētāju izglītošanai, veicinot izpratni par to, kas ir veselīga pārtika cilvēkam un pasaulei. Svarīgi arī ražotājiem un lauksaimniekiem pārzināt patērētāju vajadzības un ieradumus, lai veiksmīgi virzītu produktus tirgū.

Atvērtās durvju dienas, izglītojoši pasākumi ģimenēm, iespēja iegādāties produktus uz vietas – tie ir instrumenti, ko var izmantot katra bio saimniecība. Mazumtirdzniecības veikali, ēdināšanas iestādes un skolas var organizēt pasākumus, kur saimniecības pastāstītu par izmantotajām zaļajām praksēm pārtikas audzēšanā. Būtiska ir komunikācija ar bērniem, jo viņi ir ne tikai nākotnes pircēji, bet arī darbojas kā vēstneši savās ģimenēs.

Tendences Eiropā liecina, ka cilvēki aizvien vairāk izvēlas veģetārus produktus, biežāk pievērš uzmanību marķējumam, meklē mazāk apstrādātus produktus, izvēlas vietējo. Sabiedrība kopumā ir atvērta dziļākai izpratnei par pārtiku.

Aptaujas rāda, ka ekolapiņu ES atpazīst 40%-70% pircēju, un joprojām liela daļa cilvēku neizprot atšķirību starp konvencio-

nālo un bioloģisko produktu – nezina, kā to atpazīt un kāpēc bioloģiskā pārtika mēdz būt dārgāka.

Kongresā tika diskutēts par samazinātas PVN likmes piemērošanu bioloģiskajai produkcijai, kas varētu veicināt patēriņu un mazināt pārtikas dārdzību, taču tas ir politisks jautājums, kas jārisina katrā no valstīm.

Diskusijās vairākkārt tika uzsvērts, ka bioloģiskā lauksaimniecība ir veids, kā nodrošināt sabiedrību ar pārtiku, vienlaikus risinot tādus sarežģītus jautājumus kā klimata un bioloģiskās daudzveidības krīze.

Domājot par lauksaimniecību nākotnē, politikas veidotājiem būtu jāatzīst, ka daba ir pārtikas ražošanas pamats un lauksaimnieku labākais sabiedrotais.

KAS KAVĒ MĒRĶU SASNIEGŠANU

ES pētniecības un inovācijas programmas *Apvārsis Eiropa* projektā *Organic Targets 4 EU* pētnieki modelē, kā panākt, lai līdz 2030. gadam 25% lauksaimniecības zemes ES tiktu apsaimniekota bioloģiski. Eksperti secina, ka to nebūs iespējams paveikt, turpinot attīstību esošās pieejas ietvaros. Lielākais piensūms būtu kāpināt bioloģiskās lauksaimniecības īpatsvaru tajās dalībvalstīs, kas platības ziņā ir lielākas. Tāpat virzītājspēks varētu būt lielo pārtikas uzņēmumu aktīvāka iesaiste nozares attīstībā.

Bio mērķu sasniegšanu kavē neveselīgu uztura paradumu izplatība līdz ar ekonomiskās situācijas pasliktināšanos. Nereti lielas mazumtirdzniecības ķēdes zaudē interesi par bio produktiem, un tādejādi samazinās to pieejamība tirgū. Nozari bremzē arī kredīvēšanas problēmas lauksaimniekiem, nepietiekami līdzekļi lauksaimniecības zemes iegādei un investīcijām attīstībā.

Domājot par lauksaimniecību nākotnē, politikas veidotājiem būtu jāatzīst, ka daba ir pārtikas ražošanas pamats un lauksaimnieku labākais sabiedrotais, tāpēc jāmazina atkarība no lauksaimniecības ķimikālijām un jāatjauno augsne. Ekspertus satrauc lauksaimniecības sistēmas pārmaiņu gausums – būtu jārikojas ātrāk un tālredzīgāk. **B**

Kā sasniegt Eiropas Savienības bioloģiskos mērķus? Ar iespējamajiem scenārijiem var iepazīties programmas *Organic Targets 4 EU* vietnē:

